

**TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ**  
**TEKST SKONSOLIDOWANY**  
(UWZGLĘDNIAJĄCY ZMIANY WPROWADZONE TRAKTATEM Z NICEI)

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA DANII, PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC, PREZYDENT REPUBLIKI GRECKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL HISZPANII, PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ, PREZYDENT IRLANDII, PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ, JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKI KSIĄŻĘ LUKSEMBURGA, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW, PREZYDENT REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ, JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

ZDECYDOWANI przejść do nowego etapu procesu integracji europejskiej, zapoczątkowanego ustanowieniem Wspólnot Europejskich,

PRZYWOŁUJĄC historyczne znaczenie przewyciężenia podziału kontynentu europejskiego oraz potrzebę ustanowienia trwałych podstaw budowy przyszłej Europy,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego,

POTWIERDZAJĄC swe przywiązanie do podstawowych praw socjalnych określonych w Europejskiej Karcie Społecznej, podpisanej w Turynie dnia 18 października 1961 roku, oraz we Wspólnotowej Karcie Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników z 1989 roku,

PRAGNĄC pogłębić solidarność między swymi narodami w poszanowaniu ich historii, kultury i tradycji,

PRAGNĄC umocnić demokratyczny charakter i skuteczność działania instytucji, tak aby były one w stanie lepiej spełniać, w jednolitych ramach instytucjonalnych, powierzone im zadania,

ZDECYDOWANI umocnić swe gospodarki, a także doprowadzić do ich konwergencji oraz do ustanowienia unii gospodarczej i walutowej, w tym – zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu – jednej i stabilnej waluty,

WYRAŻAJĄC MOCNĄ WOLĘ popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów poprzez urzeczywistnienie rynku wewnętrznego oraz umacnianie spójności i ochrony środowiska naturalnego, przy uwzględnieniu zasady stałego rozwoju, oraz prowadzenia polityk, które zapewnią, że integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach,

ZDECYDOWANI ustanowić wspólne obywatelstwo dla obywateli swych krajów,

ZDECYDOWANI realizować wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, w tym stopniowo określać wspólną politykę obronną, która mogłaby prowadzić do wspólnej obrony, zgodnie z artykułem 17, wzmacniając w ten sposób tożsamość i niezależność Europy w celu wspierania pokoju, bezpieczeństwa oraz postępu w Europie i na świecie,

ZDECYDOWANI ułatwić swobodny przepływ osób, przy zapewnieniu bezpieczeństwa swym narodom, poprzez ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu,

ZDECYDOWANI kontynuować proces tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje są podejmowane jak najbliżej obywateli, zgodnie z zasadą pomocniczości,

MAJĄC NA UWADZE dalsze kroki, które należy przedsięwziąć na rzecz rozwoju integracji europejskiej,

POSTANOWILI ustanowić Unię Europejską i w tym celu powołali jako swych pełnomocników:

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BELGÓW:

Marka EYSKENSA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Philippe'a MAYSTADTA, Ministra Finansów;

JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA DANII:

Uffe ELLEMANN-JENSENA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Andersa FOGHA RASMUSSENA, Ministra Gospodarki;

PREZYDENT REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC:

Hansa-Dietricha GENSCHERA, Federalnego Ministra Spraw Zagranicznych;

Theodora WAIGLA, Federalnego Ministra Finansów;

PREZYDENT REPUBLIKI GRECKIEJ:

Antoniosa SAMARASA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Efthymiosa CHRISTODOULU, Ministra Gospodarki;

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL HISZPANII:

Francisco FERNANDEZA ORDONEZA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Carlosa SOLCHAGĘ CATALANA, Ministra Gospodarki i Finansów;

PREZYDENT REPUBLIKI FRANCUSKIEJ:

Rolanda DUMASA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Pierre'a BEREGOVOY, Ministra Gospodarki, Finansów i Budżetu;

PREZYDENT IRLANDII:

Gerarda COLLINSA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Bertie AHERNA, Ministra Finansów;

PREZYDENT REPUBLIKI WŁOSKIEJ:

Gianniego DE MICHELISA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Guida CARLIEGO, Ministra Skarbu;

JEGO KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ WIELKI KSIĄŻĘ LUKSEMBURGA:

Jacques'a F. POOSA, Wicepremiera, Ministra Spraw Zagranicznych;

Jeana-Claude'a JUNCKERA, Ministra Finansów;

JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA NIDERLANDÓW:

Hansa VAN DEN BROEKA, Ministra Spraw Zagranicznych;

Willema KOKA, Ministra Finansów;

PREZYDENT REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ:

Joao de Deus PINHEIRE, Ministra Spraw Zagranicznych;

Jorge BRAGĘ DE MACEDO, Ministra Finansów;

JEJ KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓLOWA ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ  
BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ:

The Rt. Hon. Douglasa HURDA, Sekretarza Stanu do spraw Zagranicznych i Wspólnoty Brytyjskiej;

The Hon. Francisa MAUDE' A, Sekretarza Finansów w Ministerstwie Skarbu;

KTÓRZY, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:

## TYTUŁ I

### POSTANOWIENIA WSPÓLNE

#### Artykuł 1

Niniejszym Traktatem WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY ustanawiają między sobą UNIE EUROPEJSKĄ, zwaną dalej „Unią”.

Niniejszy Traktat wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliższej obywateli.

Unię stanowią Wspólnoty Europejskie, uzupełnione politykami i formami współpracy przewidzianymi niniejszym Traktatem. Jej zadaniem jest kształtowanie w sposób spójny i solidarny stosunków między Państwami Członkowskimi oraz między ich narodami.

#### Artykuł 2

Unia stawia sobie następujące cele:

- popieranie postępu gospodarczego i społecznego oraz wysokiego poziomu zatrudnienia i doprowadzenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju, zwłaszcza poprzez utworzenie przestrzeni bez granic wewnętrznych, umocnienie gospodarczej i społecznej spójności oraz ustanowienie unii gospodarczej i walutowej, obejmującej docelowo jedną walutę, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu;
- potwierdzanie swej tożsamości na arenie międzynarodowej, zwłaszcza poprzez realizację wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej, która zgodnie z artykułem 17 mogłaby prowadzić do wspólnej obrony;
- umacnianie ochrony praw i interesów obywateli jej Państw Członkowskich poprzez ustanowienie obywatelstwa Unii;
- utrzymanie i rozwijanie Unii jako przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji oraz zapobieganie i zwalczanie przestępczości;

- pełne zachowanie dorobku wspólnotowego i jego rozwój, z uwzględnieniem zakresu, w jakim polityki i formy współpracy, ustanowione niniejszym Traktatem, wymagają zrewidowania w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów i instytucji Wspólnoty.

Unia osiąga swe cele zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu, określonymi w nim warunkami i harmonogramem, z poszanowaniem zasady pomocniczości, określonej w artykule 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

### Artykuł 3

Unia dysponuje jednolitymi ramami instytucjonalnymi, które zapewniają spójność i ciągłość działań podejmowanych do osiągnięcia jej celów, przy poszanowaniu i rozwijaniu dorobku wspólnotowego.

Unia czuwa, w szczególności, nad spójnością całości swych działań zewnętrznych, podejmowanych w ramach polityk w dziedzinach stosunków zagranicznych, bezpieczeństwa, gospodarczej i rozwoju. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie takiej spójności i współpracują w tym celu. Gwarantują one realizację tych polityk w ramach swoich kompetencji.

### Artykuł 4

Rada Europejska nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa w tej mierze ogólne kierunki polityczne.

W skład Rady Europejskiej wchodzi szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich oraz przewodniczący Komisji. Towarzyszą im ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich i członek Komisji. Rada Europejska zbiera się co najmniej dwa razy w roku pod przewodnictwem szefa państwa lub rządu Państwa Członkowskiego, które przewodniczy Radzie.

Rada Europejska składa Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie po każdym swym spotkaniu oraz roczne sprawozdanie pisemne o postępach dokonanych przez Unię.

### Artykuł 5

Parlament Europejski, Rada, Komisja, Trybunał Sprawiedliwości i Trybunał Obrachunkowy realizują swe uprawnienia zgodnie z warunkami i celami przewidzianymi, z jednej strony w postanowieniach Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie oraz późniejszych traktatów i aktów zmieniających je lub uzupełniających, z drugiej zaś - w innych postanowieniach niniejszego Traktatu.

### Artykuł 6

1. Unia opiera się na zasadach wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz państwa prawnego, które są wspólne dla Państw Członkowskich.
2. Unia szanuje prawa podstawowe zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku, oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla Państw Członkowskich, jako zasady ogólne prawa wspólnotowego.
3. Unia szanuje tożsamość narodową Państw Członkowskich.
4. Unia zapewnia sobie środki niezbędne do osiągnięcia swych celów i prowadzenia swych polityk.

### Artykuł 7

1. Na uzasadniony wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich, Parlamentu Europejskiego lub Komisji, Rada, stanowiąc większością czterech piątych swych członków po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Państwo Członkowskie zasad wymienionych w artykule 6 ustęp 1 i skierować do tego Państwa stosowne zalecenia. Przed dokonaniem takiego stwierdzenia Rada wysłuchuje dane Państwo Członkowskie i stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, może wezwać osoby niezależne do przedłożenia w rozsądnym terminie sprawozdania w sprawie sytuacji w tym Państwie.

Rada regularnie bada czy powody dokonania takiego stwierdzenia pozostają aktualne.

2. Rada zebrana w składzie szefów państw lub rządów, stanowiąc jednomyślnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może stwierdzić, po wezwaniu rządu Państwa Członkowskiego do przedstawienia swoich uwag, poważne i stałe naruszenie przez to Państwo Członkowskie zasad określonych w artykule 6 ustęp 1.

3. Po dokonaniu stwierdzenia na mocy ustępu 2, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zdecydować o zawieszeniu niektórych praw wynikających ze stosowania niniejszego Traktatu dla tego Państwa Członkowskiego, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela rządu tego Państwa Członkowskiego w Radzie. Rada uwzględnia przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych.

Obowiązki, które ciążą na tym Państwie Członkowskim na mocy niniejszego Traktatu, pozostają w każdym przypadku wiążące dla tego Państwa.

4. Rada może następnie, stanowiąc większością kwalifikowaną, zdecydować o zmianie lub uchyleniu środków podjętych na podstawie ustępu 3, w przypadku zmiany sytuacji, która doprowadziła do ich ustanowienia.

5. Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela rządu danego Państwa Członkowskiego. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu decyzji określonych w ustępie 2. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych danych członków Rady jak ustalony w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia praw do głosowania zgodnie z ustępem 3.

6. Do celów ustępów 1 i 2 Parlament Europejski stanowi większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentującą większość jego członków.

## TYTUŁ II

### POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ GOSPODARCZĄ W CELU USTANOWIENIA WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

#### Artykuł 8

(pominięty)

## TYTUŁ III

### POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ WĘGLA I STALI

## Artykuł 9

(pominięty)

## TYTUŁ IV

### POSTANOWIENIA ZMIENIAJĄCE TRAKTAT USTANAWIAJĄCY EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ

## Artykuł 10

(pominięty)

## TYTUŁ V

### POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA

## Artykuł 11

1. Unia określa i realizuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, obejmującą wszystkie dziedziny polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, której celami są:

- ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów, niezawisłości i integralności Unii, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych;
- umacnianie bezpieczeństwa Unii we wszelkich formach;
- utrzymanie pokoju i umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych oraz Aktu Końcowego z Helsinek i celami Karty Paryskiej, w tym dotyczącymi granic zewnętrznych;
- popieranie współpracy międzynarodowej;
- rozwijanie oraz umacnianie demokracji i państwa prawnego, a także poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności.

2. Państwa Członkowskie popierają, aktywnie i bez zastrzeżeń, politykę zewnętrzną i bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i wzajemnej solidarności.

Państwa Członkowskie działają zgodnie na rzecz umacniania i rozwijania wzajemnej solidarności politycznej. Powstrzymują się od wszelkich działań, które byłyby sprzeczne z interesami Unii lub mogłyby zaszkodzić jej skuteczności jako spójnej sile w stosunkach międzynarodowych.

Rada czuwa nad poszanowaniem tych zasad.

## Artykuł 12

Unia osiąga cele określone w artykule 11 poprzez:

- określanie zasad i ogólnych wytycznych wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;
- decydowanie o wspólnych strategiach;

- przyjmowanie wspólnych działań;
- przyjmowanie wspólnych stanowisk;
- umacnianie systematycznej współpracy między Państwami Członkowskimi w prowadzeniu ich polityki.

### Artykuł 13

1. Rada Europejska określa zasady i ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne.

2. Rada Europejska decyduje o wspólnych strategiach wprowadzanych w życie przez Unię w dziedzinach, w których Państwa Członkowskie mają ważne wspólne interesy.

Wspólne strategie określają ich cele, czas trwania i środki, które mają być przekazane do dyspozycji przez Unię i Państwa Członkowskie.

3. Na podstawie określonych przez Radę Europejską ogólnych wytycznych Rada podejmuje decyzje niezbędne do określenia i wprowadzenia w życie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Rada zaleca Radzie Europejskiej przyjęcie wspólnych strategii i wprowadza je w życie, zwłaszcza przyjmując wspólne działania i wspólne stanowiska.

Rada zapewnia jednolitość, spójność i skuteczność działań Unii.

### Artykuł 14

1. Rada przyjmuje wspólne działania. Dotyczą one pewnych sytuacji, w których niezbędne jest podjęcie działań operacyjnych. Wspólne działania określają ich zasięg, cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz – w razie potrzeby – czas ich trwania.

2. Jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności mająca wyraźny wpływ na kwestię stanowiącą przedmiot wspólnego działania, Rada dokonuje przeglądu zasad i celów tego działania oraz podejmuje niezbędne decyzje. Dopóki Rada nie podejmie stosownej decyzji, wspólne działanie pozostaje w mocy.

3. Wspólne działania wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.

4. Rada może zażądać od Komisji przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w celu zapewnienia wprowadzenia w życie wspólnego działania.

5. O wszelkim zajęciu krajowego stanowiska lub podjęciu jakiegokolwiek krajowego działania należy poinformować w takim czasie, aby możliwe było – w razie potrzeby – wcześniejsze przeprowadzenie w Radzie uzgodnień. Obowiązek wcześniejszego poinformowania nie dotyczy środków stanowiących jedynie proste wykonanie decyzji Rady na płaszczyźnie krajowej.

6. W przypadku bezwzględnej konieczności wynikającej z rozwoju sytuacji i wobec braku decyzji Rady Państwa Członkowskie mogą zastosować w trybie pilnym niezbędne środki, uwzględniając ogólne cele wspólnego działania. Państwo Członkowskie, które stosuje takie środki, informuje o nich niezwłocznie Radę.

7. W przypadku poważnych trudności w wykonaniu wspólnego działania Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Nie mogą być one sprzeczne z celami wspólnego działania ani szkodzić jego skuteczności.

## Artykuł 15

Rada przyjmuje wspólne stanowiska. Określają one podejście Unii do danego problemu o charakterze geograficznym lub przedmiotowym. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swych polityk krajowych ze wspólnymi stanowiskami.

## Artykuł 16

Państwa Członkowskie w ramach Rady informują się wzajemnie i uzgadniają wszelkie kwestie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, stanowiące przedmiot ogólnego zainteresowania, w celu zapewnienia możliwie najskuteczniejszego wpływu Unii poprzez zgodne i zbieżne działania.

## Artykuł 17

1. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa obejmuje wszelkie sprawy dotyczące bezpieczeństwa Unii, w tym stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej, która mogłaby doprowadzić do wspólnej obrony, jeśli Rada Europejska tak zadecyduje. W takim przypadku Rada Europejska zaleca Państwom Członkowskim podjęcie decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Polityka Unii, określona w niniejszym artykule, nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obronnej niektórych Państw Członkowskich. Szanuje ona wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna obrona jest wykonywana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obroną.

Stopniowe określanie wspólnej polityki obronnej będzie wspierane, w zakresie, w jakim Państwa Członkowskie uznają to za właściwe, współpracą między nimi w dziedzinie zbrojeń.

2. Sprawy określone w niniejszym artykule obejmują misje humanitarne i ratunkowe, misje utrzymania pokoju oraz misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysami, w tym przywracaniu pokoju.

3. Decyzje mające wpływ na kwestie polityczno-obronne, będące przedmiotem niniejszego artykułu, są podejmowane bez uszczerbku dla polityk i zobowiązań określonych w drugim akapicie ustępu 1.

4. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody w rozwijaniu ściślejszej współpracy między dwoma lub wieloma Państwami Członkowskimi na poziomie dwustronnym oraz w ramach Unii Zachodnioeuropejskiej (UZE) i NATO, o ile współpraca ta nie jest sprzeczna i nie utrudnia współpracy przewidzianej w niniejszym tytule.

5. Dla wspierania realizacji celów ustalonych w niniejszym artykule, jego postanowienia będą zmieniane zgodnie z artykułem 48.

## Artykuł 18

1. Prezydencja reprezentuje Unię w sprawach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa.

2. Prezydencja jest odpowiedzialna za wprowadzanie w życie decyzji podejmowanych zgodnie z niniejszym tytułem; z tej racji wyraża co do zasady stanowisko Unii w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych.

3. Prezydencja jest wspomagana przez sekretarza generalnego Rady, pełniącego funkcję wysokiego przedstawiciela do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

4. Komisja jest w pełni włączana w zadania określone w ustępach 1 i 2. Prezydencja jest wspierana, w miarę potrzeby, w wykonywaniu tych zadań przez Państwo Członkowskie, które w następnej kolejności przejmie Prezydencję.

5. Rada może w każdym przypadku, gdy uzna to za niezbędne, mianować specjalnego przedstawiciela, któremu powierza się mandat w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych.

#### Artykuł 19

1. Państwa Członkowskie koordynują swe działania w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymując na tym forum wspólne stanowiska.

Jeżeli w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych nie są reprezentowane wszystkie Państwa Członkowskie, uczestniczące Państwa Członkowskie podtrzymują wspólne stanowiska.

2. Bez uszczerbku dla postanowień ustępu 1 i artykułu 14 ustęp 3, Państwa Członkowskie reprezentowane w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych, w których nie uczestniczą wszystkie Państwa Członkowskie, informują te ostatnie o wszelkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Państwa Członkowskie, które są także członkami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, będą działać zgodnie i wyczerpująco informować pozostałe Państwa Członkowskie. Państwa Członkowskie, które są stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa, przy wykonywaniu swoich funkcji zapewniają obronę stanowisk i interesów Unii, bez uszczerbku dla ich zobowiązań wynikających z postanowień Karty Narodów Zjednoczonych.

#### Artykuł 20

Misje dyplomatyczne i konsularne Państw Członkowskich oraz delegacje Komisji w państwach trzecich i na konferencjach międzynarodowych, a także ich przedstawicielstwa w organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą, tak aby zapewnić poszanowanie i wprowadzenie w życie wspólnych stanowisk oraz wspólnych działań przyjętych przez Radę.

Umacniają one współpracę, wymieniając informacje, dokonując wspólnych ocen oraz przyczyniając się do wprowadzania w życie postanowień przewidzianych w artykule 20 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

#### Artykuł 21

Prezydencja konsultuje z Parlamentem Europejskim najważniejsze kwestie i podstawowe kierunki wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz czuwa, aby poglądy Parlamentu Europejskiego zostały należycie uwzględnione. Prezydencja i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o rozwoju polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii.

Parlament Europejski może kierować do Rady pytania lub formułować pod jej adresem zalecenia. Co roku przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

#### Artykuł 22

1. Każde Państwo Członkowskie lub Komisja mogą się zwracać do Rady ze wszelkimi pytaniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz przedkładać Radzie propozycje.

2. W przypadkach wymagających szybkiej decyzji Prezydencja zwołuje, z inicjatywy własnej lub na żądanie Komisji bądź Państwa Członkowskiego, w ciągu 48 godzin lub – w razie bezwzględnej potrzeby – w krótszym terminie, nadzwyczajne posiedzenie Rady.

### Artykuł 23

1. Decyzje, o których mowa w niniejszym tytule, Rada podejmuje stanowiąc jednomyślnie. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu takich decyzji.

Każdy członek Rady, który wstrzymuje się od głosu, może – zgodnie z niniejszym akapitem – jednocześnie złożyć formalne oświadczenie. W takim przypadku nie jest on zobowiązany do wykonania decyzji, ale akceptuje, że decyzja ta wiąże Unię. W duchu wzajemnej solidarności to Państwo Członkowskie powstrzymuje się od wszelkich działań, które mogłyby być sprzeczne lub utrudnić działania Unii podejmowane na podstawie tej decyzji. Pozostałe Państwa Członkowskie szanują jego stanowisko. Decyzja nie zostaje podjęta, jeżeli członkowie Rady, którzy złożyli oświadczenie w związku ze wstrzymaniem się od głosu, mają więcej niż jedną trzecią głosów ważonych zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ustępu 1 Rada stanowi większością kwalifikowaną w sytuacji, gdy:

- na podstawie wspólnych strategii przyjmuje wspólne działania i wspólne stanowiska lub podejmuje inne decyzje;
- podejmuje decyzję wykonującą wspólne działanie lub wspólne stanowisko;
- mianuje specjalnego przedstawiciela zgodnie z artykułem 18 ustęp 5.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady oświadcza, że z ważnych względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić przyjęciu decyzji podejmowanej większością kwalifikowaną. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

Głosy członków Rady ważne są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Decyzje Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków.

Niniejszego ustępu nie stosuje się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

3. W kwestiach proceduralnych Rada stanowi większością głosów swoich członków.

### Artykuł 24

1. Jeżeli do wykonania postanowień niniejszego tytułu niezbędne jest zawarcie umowy z jednym lub z większą liczbą państw bądź z organizacjami międzynarodowymi, Rada może upoważnić Prezydencję, wspieraną w miarę potrzeby przez Komisję, do podjęcia rokowań w tym celu. Umowy takie są zawierane przez Radę na podstawie zalecenia Prezydencji.

2. Rada stanowi jednomyślnie, jeżeli umowa dotyczy zagadnienia wymagającego jednomyślności przy podejmowaniu decyzji wewnętrznych.

3. Jeżeli umowa ma na celu wprowadzenie w życie wspólnego działania lub wspólnego stanowiska, Rada stanowi większością kwalifikowaną, zgodnie z artykułem 23 ustęp 2.

4. Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do dziedzin uregulowanych tytułem VI. Jeżeli umowa dotyczy zagadnienia wymagającego większości kwalifikowanej przy podejmowaniu decyzji lub środków wewnętrznych, Rada stanowi większością kwalifikowaną, zgodnie z artykułem 34 ustęp 3.

5. Umowa nie wiąże Państwa Członkowskiego, którego przedstawiciel w Radzie oświadczył, że musi ono stosować się do wymogów własnej procedury konstytucyjnej; inni członkowie Rady mogą uzgodnić, że mimo tego umowa ta będzie miała zastosowanie tymczasowe.

6. Umowy zawarte zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym artykule wiążą instytucje Unii.

#### Artykuł 25

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przyczynia się do określania polityk, wydając opinie dla Rady – na jej żądanie lub z inicjatywy własnej. Czuwa on również nad wprowadzaniem w życie uzgodnionych polityk, bez uszczerbku dla kompetencji Prezydencji i Komisji.

W zakresie objętym niniejszym tytułem, Komitet ten sprawuje, pod kierunkiem Rady, kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad operacjami zarządzania kryzysami.

Rada może upoważnić Komitet do podjęcia, w celu i na czas trwania operacji zarządzania kryzysami, określonych przez Radę decyzji dotyczących kontroli politycznej i kierownictwa strategicznego nad operacją, bez uszczerbku dla artykułu 47.

#### Artykuł 26

Sekretarz generalny Rady, wysoki przedstawiciel do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, wspomaga Radę w sprawach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa, zwłaszcza przyczyniając się do formułowania, opracowania i wprowadzania w życie decyzji politycznych, a w stosownych przypadkach, działając w imieniu Rady i na zlecenie Prezydencji, prowadzi dialog polityczny ze stronami trzecimi.

#### Artykuł 27

Komisja jest w pełni włączana w prace w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

#### Artykuł 27a

1. Celem wzmocnionej współpracy, w którejkolwiek z dziedzin określonych w niniejszym tytule, jest chronienie wartości i służenie interesom Unii jako całości, poprzez potwierdzanie jej tożsamości jako spójnej siły na arenie międzynarodowej. Wzmocniona współpraca realizowana jest z poszanowaniem:

- zasad, celów, ogólnych wytycznych i spójności wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz podjętych w jej ramach decyzji;

- kompetencji Wspólnoty Europejskiej i

- spójności wszystkich polityk Unii z jej działaniami zewnętrznymi.

2. Artykuły 11-27 oraz artykuły 27b-28 stosują się do wzmocnionej współpracy określonej w niniejszym artykule, chyba, że artykuł 27c oraz artykuły 43-45 stanowią inaczej.

#### Artykuł 27b

Na mocy niniejszego tytułu wzmocniona współpraca odnosi się do wprowadzania w życie wspólnych działań lub wspólnych stanowisk. Nie odnosi się do spraw mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

#### Artykuł 27c

Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę na mocy artykułu 27b, kierują w tym celu wnioski do Rady.

Wniosek przekazywany jest Komisji i do informacji Parlamentu Europejskiego. Komisja wydaje opinię, dotyczącą w szczególności spójności proponowanej wzmocnionej współpracy z politykami Unii. Upoważnienia udziela Rada, stanowiąc zgodnie z akapitami drugim i trzecim artykułu 23 ustęp 2 i artykułami 43-45.

#### Artykuł 27d

Bez uszczerbku dla kompetencji Prezydencji lub Komisji, sekretarz generalny Rady, wysoki przedstawiciel do spraw wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zapewnia w szczególności, by Parlament Europejski i wszyscy członkowie Rady byli w pełni poinformowani o realizacji wzmocnionej współpracy w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

#### Artykuł 27e

Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć we wzmocnionej współpracy na mocy artykułu 27c, notyfikuje swój zamiar Radzie i informuje Komisję. W terminie trzech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji Komisja przedkłada Radzie opinię. W terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji Rada podejmuje decyzję w sprawie wniosku oraz o przepisach szczególnych, które może uznać za niezbędne. Decyzję uważa się za przyjętą, chyba że Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną w tym samym terminie, zadecyduje o jej wstrzymaniu; w tym przypadku Rada uzasadnia swoją decyzję oraz określa termin jej ponownego rozpatrzenia.

Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi większością kwalifikowaną. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych i taki sam udział liczby danych członków Rady jak ustalony w trzecim akapicie artykułu 23 ustęp 2.

#### Artykuł 28

1. Artykuły 189, 190, 196-199, 203, 204, 206-209, 213-219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin uregulowanych w niniejszym tytule.

2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień zawartych w niniejszym tytule są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.

3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem wydatków przypadających na operacje mające wpływ na kwestie wojskowe i polityczno-obronne oraz przypadków, gdy Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej. Państwa Członkowskie, których przedstawiciele w Radzie złożyli formalne oświadczenie na podstawie artykułu 23 ustęp 1 drugi akapit, nie są zobowiązane do wnoszenia wkładu w finansowanie operacji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

4. Procedurę budżetową określoną w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

#### TYTUŁ VI

## POSTANOWIENIA O WSPÓŁPRACY POLICYJNEJ I SĄDOWEJ W SPRAWACH KARNYCH

### Artykuł 29

Bez uszczerbku dla kompetencji Wspólnoty Europejskiej, celem Unii jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa osobistego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przez wspólne działanie Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz poprzez zapobieganie i zwalczanie rasizmu i ksenofobii.

Cel ten jest osiąganym poprzez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej lub innej, zwłaszcza terroryzmu, handlu ludźmi i przestępstw przeciwko dzieciom, nielegalnego handlu narkotykami oraz nielegalnego handlu bronią, korupcji i nadużyć finansowych, dzięki:

- ściślejszej współpracy policji organów celnych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, prowadzonej zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem Europejskiego Urzędu Policji (Europol), zgodnie z postanowieniami artykułów 30 i 32;
- ściślejszej współpracy organów sądowych oraz innych właściwych organów w Państwach Członkowskich, w tym współpracy za pośrednictwem Europejskiej Jednostki Współpracy Sądowej („Eurojust”), zgodnie z postanowieniami artykułów 31 i 32;
- zbliżaniu, w miarę potrzeby, norm prawa karnego w Państwach Członkowskich, zgodnie z postanowieniami artykułu 31 lit. e).

### Artykuł 30

1. Wspólne działanie w dziedzinie współpracy policyjnej obejmuje m.in.:

- a) współpracę operacyjną właściwych organów Państw Członkowskich, w tym służb policji, służb celnych oraz innych wyspecjalizowanych organów ścigania, w zapobieganiu, wykrywaniu i ściganiu przestępstw;
- b) gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizowanie i wymianę istotnych informacji, w tym informacji organów ścigania – zwłaszcza za pośrednictwem Europolu – o podejrzanych transakcjach finansowych, z zastrzeżeniem właściwych przepisów o ochronie danych osobowych;
- c) współpracę i wspólne inicjatywy w dziedzinie szkolenia, wymiany oficerów łącznikowych, delegacji służbowych, korzystania z wyposażenia i badań kryminalistycznych;
- d) wspólną ocenę poszczególnych technik śledczych dotyczących wykrywania poważnych form przestępczości zorganizowanej.

2. Rada popiera współpracę prowadzoną za pośrednictwem Europolu, a w ciągu pięciu lat po wejściu w życie Traktatu z Amsterdamu w szczególności:

- a) umożliwia Europolowi ułatwianie i wspieranie przygotowania oraz zachęcania do koordynacji i wprowadzania w życie specyficznych działań śledczych prowadzonych przez właściwe organy Państw Członkowskich, w tym działań operacyjnych wspólnych zespołów z udziałem przedstawicieli Europolu, pełniących funkcje wspierające;
- b) przyjmuje środki w celu umożliwienia Europolowi żądania od właściwych organów Państw Członkowskich prowadzenia i koordynowania śledztw w określonych sprawach, pogłębiania specyficznej wiedzy fachowej, która może być udostępniana Państwom Członkowskim jako pomoc w śledztwach dotyczących przestępczości zorganizowanej;

- c) sprzyja ustanowieniu kontaktów między funkcjonariuszami organów ścigania lub dochodzenia, wyspecjalizowanych w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i działających w ścisłej współpracy z Europolem;
- d) tworzy sieć badawczą, dokumentacyjną i statystyczną dotyczącą przestępczości transgranicznej.

### Artykuł 31

1. Wspólne działanie w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych obejmuje między innymi:
  - a) ułatwianie i przyspieszanie współpracy między ministerstwami i organami sądowymi lub odpowiednimi organami Państw Członkowskich, w tym, w miarę potrzeby współpracy za pośrednictwem Eurojust, w zakresie procedury sądowej i wykonywania orzeczeń;
  - b) ułatwianie ekstradycji między Państwami Członkowskimi;
  - c) zapewnianie, w zakresie niezbędnym do usprawnienia tej współpracy, zgodności norm stosowanych w Państwach Członkowskich;
  - d) zapobieganie sporom o właściwość między Państwami Członkowskimi;
  - e) stopniowe przyjmowanie środków ustanawiających minimalne normy dotyczące znamion przestępstw i kar w dziedzinach przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i nielegalnego handlu narkotykami.
2. Rada wspiera współpracę za pośrednictwem Eurojust przez:
  - a) umożliwienie Eurojust właściwej koordynacji działań pomiędzy krajowymi organami ścigania Państw Członkowskich;
  - b) popieranie wspomagania przez Eurojust dochodzeń w sprawach karnych w sprawach poważnej przestępczości transgranicznej, zwłaszcza w ramach przestępczości zorganizowanej, ze szczególnym uwzględnieniem analiz przeprowadzonych przez Europol;
  - c) ułatwianie ścisłej współpracy między Eurojust i Europejską Siecią Sądową, zwłaszcza w celu ułatwienia wykonania wniosków o udzielenie pomocy prawnej i realizacji wniosków o ekstradycję.

### Artykuł 32

Rada ustala warunki i granice, w jakich właściwe organy, o których mowa w artykułach 30 i 31, mogą podejmować działania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w powiązaniu i za zgodą organów tego państwa.

### Artykuł 33

Niniejszy tytuł nie narusza wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

### Artykuł 34

1. W dziedzinach objętych niniejszym tytułem Państwa Członkowskie wzajemnie się informują i konsultują ze sobą w ramach Rady, mając na względzie koordynację swych działań. W tym celu ustanawiają współpracę między swymi właściwymi jednostkami administracyjnymi.

2. Rada, w stosownej formie i według właściwych procedur przewidzianych w niniejszym tytule, przyjmuje środki i sprzyja współpracy, przyczyniając się do osiągnięcia przez Unię jej celów. W związku z tym, stanowiąc jednomyślnie z inicjatywy Państwa Członkowskiego lub Komisji, Rada może:

- a) przyjmować wspólne stanowiska ustalające sposób postępowania Unii w określonej sprawie;
- b) podejmować decyzje ramowe w celu zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych. Decyzje ramowe wiążą Państwa Członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Nie mogą one wywoływać skutku bezpośredniego;
- c) podejmować decyzje dla osiągnięcia jakichkolwiek innych rezultatów, zgodnych z celami niniejszego tytułu, z wyłączeniem zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Decyzje te są wiążące i nie mogą wywoływać skutku bezpośredniego. Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, przyjmuje środki niezbędne do wykonania tych decyzji na poziomie Unii;
- d) sporządza konwencje, których przyjęcie zaleca Państwom Członkowskim, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Państwa Członkowskie wszczynają właściwe procedury w terminie ustalonym przez Radę.

Jeśli te konwencje nie stanowią inaczej, wchodzi one w życie po ich przyjęciu przez co najmniej połowę Państw Członkowskich w tych Państwach. Rada przyjmuje środki wykonawcze do tych konwencji większością dwóch trzecich Państw-Stron.

3. Jeżeli przyjęcie uchwały przez Radę wymaga większości kwalifikowanej, głosy jej członków ważne są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Uchwały Rady wymagają do ich przyjęcia co najmniej 62 głosów „za”, oddanych przez co najmniej 10 członków.

4. W kwestiach proceduralnych Rada przyjmuje uchwały większością głosów swoich członków.

## Artykuł 35

1. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym artykule, jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym o ważności i wykładni decyzji ramowych i decyzji, wykładni konwencji sporządzonych na mocy niniejszego tytułu oraz ważności i wykładni środków wykonawczych do tych konwencji.

2. Każde z Państw Członkowskich może, w oświadczeniu złożonym w chwili podpisywania Traktatu z Amsterdamu lub w jakimkolwiek późniejszym terminie, uznać właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania w trybie prejudycjalnym na warunkach określonych w ustępie 1.

3. Państwo Członkowskie, składając oświadczenie na podstawie ustępu 2, wskazuje, że:

- a) każdy sąd tego państwa, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa krajowego, może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku;
- b) każdy sąd tego państwa może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie przed nim zawisłej i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku.

4. Każde Państwo Członkowskie - niezależnie od tego, czy złożyło oświadczenie na mocy ustępu 2 - ma prawo przedkładać Trybunałowi Sprawiedliwości memoriały lub uwagi na piśmie w sprawach, o których rozstrzyga on na podstawie ustępu 1.

5. Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy w sprawie oceny zgodności z prawem lub proporcjonalności działań policji bądź innych organów ścigania jednego z Państw Członkowskich ani wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

6. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy w zakresie kontroli legalności decyzji ramowych i decyzji, jeżeli skargę wniosło Państwo Członkowskie lub Komisja, podnosząc zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych, naruszenia niniejszego Traktatu lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy. Skargi przewidziane w niniejszym ustępie powinny być wniesione w terminie dwóch miesięcy od daty publikacji zaskarżanych decyzji ramowych i decyzji.

7. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi dotyczącym wykładni lub stosowania aktów przyjętych na podstawie artykułu 34 ustęp 2, o ile spór ten nie został rozstrzygnięty przez Radę w ciągu sześciu miesięcy od daty jego wniesienia pod obrady przez jednego z jej członków. Trybunał Sprawiedliwości jest również właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi a Komisją dotyczącym wykładni lub stosowania konwencji sporządzonych na mocy artykułu 34 ustęp 2 lit. d).

#### Artykuł 36

1. Niniejszym ustanawia się Komitet Koordynacyjny, w którego skład wchodzi wyżsi urzędnicy. Oprócz sprawowania funkcji koordynacyjnej Komitet:

- wydaje opinie dla Rady, na jej wniosek lub z własnej inicjatywy;
- przyczynia się, bez uszczerbku dla artykułu 207 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, do przygotowywania prac Rady w dziedzinach, o których mowa w artykule 29.

2. Komisja jest w pełni włączana w prace w dziedzinach określonych w niniejszym tytule.

#### Artykuł 37

Państwa Członkowskie, reprezentowane w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymują wspólne stanowiska przyjęte na mocy niniejszego tytułu.

Artykuły 18 i 19 stosuje się odpowiednio w sprawach objętych niniejszym tytułem.

#### Artykuł 38

Umowy, o których mowa w artykule 24, mogą obejmować sprawy regulowane niniejszym tytułem.

#### Artykuł 39

1. Przed przyjęciem środków wymienionych w artykule 34 ustęp 2 lit. b), c) i d) Rada zasięga opinii Parlamentu Europejskiego. Wydaje on opinie w terminie, który może określić Rada, nie krótszym jednak niż trzy miesiące. W przypadku braku opinii w tym terminie Rada może stanowić samodzielnie.

2. Prezydencja i Komisja regularnie informują Parlament Europejski o pracach prowadzonych w dziedzinach wymienionych w niniejszym tytule.

3. Parlament Europejski może kierować do Rady pytania lub formułować pod jej adresem zalecenia. Co roku przeprowadza on debatę o postępach w dziedzinach objętych niniejszym tytułem.

## Artykuł 40

1. Celem wzmocnionej współpracy w którejkolwiek z dziedzin określonych w niniejszym tytule jest umożliwienie Unii szybszego przekształcenia się w przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji Wspólnoty Europejskiej i celów określonych w niniejszym tytule.
2. Artykuły 29-39 oraz artykuły 40a-41 stosują się do wzmocnionej współpracy określonej w niniejszym artykule, chyba że artykuł 40a oraz artykuły 43-45 stanowią inaczej.
3. Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w sprawie kompetencji Trybunału Sprawiedliwości i wykonywania tych kompetencji, stosuje się w odniesieniu do niniejszego artykułu oraz artykułu 40a i 40b.

## Artykuł 40a

1. Państwa Członkowskie, zamierzające ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę na mocy artykułu 40, kierują wniosek do Komisji, która może przedłożyć Radzie odpowiednią propozycję. Jeżeli Komisja nie przedłoży takiej propozycji, zawiadamia o tym zainteresowane Państwa Członkowskie, podając uzasadnienie. Państwa te mogą wówczas przedłożyć Radzie inicjatywę zmierzającą do uzyskania upoważnienia do ustanowienia wzmocnionej współpracy, o której mowa.
2. Upoważnienia przewidzianego w ustępie 1 udziela Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną zgodnie z artykułami 43-45, na wniosek Komisji bądź z inicjatywy co najmniej ośmiu Państw Członkowskich i po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Głosy członków Rady ważone są zgodnie z artykułem 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Członek Rady może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. Po przedłożeniu tej kwestii Radzie Europejskiej, Rada może stanowić zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu.

## Artykuł 40b

Każde Państwo Członkowskie, które pragnie uczestniczyć we wzmocnionej współpracy ustanowionej na mocy artykułu 40a, notyfikuje swój zamiar Radzie i Komisji, która przedkłada Radzie opinię w terminie trzech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji, mogącą zawierać zalecenie dotyczące przepisów szczególnych, które może uznać za niezbędne, aby dane Państwo Członkowskie mogło uczestniczyć w tej współpracy. Rada podejmuje decyzję w sprawie wniosku w terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji. Decyzję uważa się za przyjętą, chyba że Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną w tym samym terminie, zadecyduje o jej wstrzymaniu; w tym przypadku Rada uzasadnia swoją decyzję oraz określa ostateczny termin jej ponownego rozpatrzenia.

Do celów niniejszego artykułu Rada stanowi zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 ustęp 1.

## Artykuł 41

1. Artykuły 189, 190, 195, 196-199, 203 i 204, artykuł 205 ustęp 3 oraz artykuły 206-209, 213-219, 255 i 290 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską mają zastosowanie do postanowień dotyczących dziedzin uregulowanych w niniejszym tytule.
2. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień zawartych w niniejszym tytule są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich.
3. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem przypadków, gdy Rada zadecyduje inaczej. Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, ponoszą je Państwa Członkowskie według kryterium produktu krajowego brutto, chyba że Rada, stanowiąc jednomyślnie, postanowi inaczej.

4. Procedurę budżetową określoną w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską stosuje się do wydatków pokrywanych z budżetu Wspólnot Europejskich.

#### Artykuł 42

Rada, stanowiąc jednomyślnie z inicjatywy Komisji lub Państwa Członkowskiego, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego, może zdecydować, że działania w dziedzinach wskazanych w artykule 29 podlegają tytułowi IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i jednocześnie może określić warunki głosowania, które są z tym związane. Zaleca ona Państwom Członkowskim przyjęcie tej decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

### TYTUŁ VII

#### POSTANOWIENIA O WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY

#### Artykuł 43

Państwa Członkowskie, które zamierzają ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę, mogą korzystać z instytucji, procedur i mechanizmów przewidzianych niniejszym Traktatem oraz Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, pod warunkiem, że współpraca ta:

- a) zmierza do wspierania celów Unii i Wspólnoty, do ochrony i służenia ich interesom oraz do wzmacniania ich procesów integracyjnych;
- b) szanuje te Traktaty oraz jednolite ramy instytucjonalne Unii;
- c) szanuje dorobek wspólnotowy oraz środki przyjęte na mocy postanowień tych Traktatów;
- d) pozostaje w granicach kompetencji Unii lub Wspólnoty i nie dotyczy dziedzin objętych wyłączną kompetencją Wspólnoty;
- e) nie narusza rynku wewnętrznego w rozumieniu artykułu 14 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, ani spójności gospodarczej i społecznej, ustanowionej zgodnie z tytułem XVII tego Traktatu;
- f) nie stanowi przeszkody ani dyskryminacji w handlu między Państwami Członkowskimi oraz nie zakłóca konkurencji między nimi;
- g) obejmuje co najmniej osiem Państw Członkowskich;
- h) szanuje kompetencje, prawa i obowiązki Państw Członkowskich nie uczestniczących w niej;
- i) nie narusza postanowień Protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej;
- j) jest otwarta w stosunku do wszystkich Państw Członkowskich, zgodnie z artykułem 43b.

#### Artykuł 43a

Wzmocniona współpraca może zostać podjęta tylko w ostateczności, po dokonaniu ustalenia w ramach Rady, że cele współpracy nie mogą zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez zastosowanie odpowiednich postanowień Traktatów.

#### Artykuł 43b

Jeżeli wzmocniona współpraca jest ustanawiana, pozostaje ona otwarta w stosunku do wszystkich Państw Członkowskich. Pozostaje również otwarta dla nich w każdej chwili, zgodnie z artykułami 27e

i 40b niniejszego Traktatu oraz artykułem 11a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, jeśli zastosują się do decyzji podstawowej oraz decyzji już podjętych w ramach tej współpracy. Komisja i Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy zapewniają, aby jak najwięcej Państw Członkowskich zostało zachęconych do uczestnictwa w niej.

#### Artykuł 44

1. W celu przyjęcia aktów i decyzji niezbędnych do wprowadzenia w życie współpracy określonej w artykule 43, stosuje się odpowiednie postanowienia instytucjonalne niniejszego Traktatu oraz Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. O ile jednak wszyscy członkowie mogą uczestniczyć w obradach Rady, o tyle w podejmowaniu decyzji biorą udział tylko przedstawiciele Państw Członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy. Większość kwalifikowana jest określona jako taki sam udział głosów ważonych i taki sam udział liczby danych członków Rady jak ustalony w artykule 205 ustęp 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w akapitach drugim i trzecim artykułu 23 ustęp 2 niniejszego Traktatu, w odniesieniu do wzmocnionej współpracy ustanowionej na podstawie artykułu 27c. Jednomyslność jest osiągnięta jedynie głosami tych członków Rady.

Takie akty i decyzje nie stanowią części dorobku Unii.

2. Państwa Członkowskie stosują, jeśli ich to dotyczy, akty i decyzje podjęte w celu wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy, w której uczestniczą. Takie akty i decyzje wiążą tylko Państwa Członkowskie uczestniczące w takiej współpracy i odpowiednio, są bezpośrednio stosowane tylko w tych Państwach. Państwa Członkowskie nie uczestniczące w tej współpracy, nie utrudniają wprowadzania jej w życie przez uczestniczące Państwa Członkowskie.

#### Artykuł 44a

Wydatki wynikające z wprowadzania w życie wzmocnionej współpracy, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje, obciążają uczestniczące we współpracy Państwa Członkowskie, chyba że Rada, stanowiąc jednogłosem wszystkich swoich członków po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zadecyduje inaczej.

#### Artykuł 45

Rada i Komisja zapewniają spójność działań podjętych na podstawie niniejszego tytułu oraz ich zgodność z politykami Unii i Wspólnoty, współpracując w tym celu ze sobą.

### TYTUŁ VIII

#### POSTANOWIENIA KOŃCOWE

#### Artykuł 46

Postanowienia Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, dotyczące kompetencji Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i wykonywania tych kompetencji, stosuje się do następujących postanowień niniejszego Traktatu:

- a) postanowień zmieniających Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej, Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej;
- b) postanowień tytułu VI, na warunkach przewidzianych w artykule 35;

- c) postanowień tytułu VII, na warunkach przewidzianych w artykułach 11 i 11a Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz w artykule 40 niniejszego Traktatu;
- d) artykułu 6 ustęp 2 w odniesieniu do działań instytucji, o ile Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy na mocy Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie i na mocy niniejszego Traktatu;
- e) postanowień czysto proceduralnych określonych w artykule 7, gdy Trybunał Sprawiedliwości działa na wniosek zainteresowanego Państwa Członkowskiego w ciągu miesiąca od dokonania przez Radę stwierdzenia przewidzianego w tym artykule;
- f) artykułów 46-53.

#### Artykuł 47

Z zastrzeżeniem postanowień zmieniających Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej, Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, żadne z postanowień końcowych niniejszego Traktatu w niczym nie narusza Traktatów ustanawiających Wspólnoty Europejskie oraz późniejszych traktatów i aktów je zmieniających lub uzupełniających.

#### Artykuł 48

Rząd każdego Państwa Członkowskiego lub Komisja mogą przedkładać Radzie propozycje zmiany Traktatów stanowiących podstawę Unii.

Jeśli Rada, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i, w odpowiednim przypadku, Komisji, opowie się za zwołaniem konferencji przedstawicieli Państw Członkowskich, konferencję taką zwołuje przewodniczący Rady w celu przyjęcia, za wspólnym porozumieniem, zmian, jakie mają zostać dokonane w tych Traktatach. W przypadku zmian instytucjonalnych w dziedzinie pieniądza Rada zasięga opinii Europejskiego Banku Centralnego.

Zmiany wchodzi w życie po ich ratyfikowaniu przez wszystkie Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

#### Artykuł 49

Każde Państwo europejskie, które szanuje zasady określone w artykule 6 ustęp 1, może się ubiegać o członkostwo w Unii. W tym celu składa ono swój wniosek Radzie, która podejmuje decyzje, stanowiąc jednomyślnie po zasięgnięciu opinii Komisji oraz po otrzymaniu zgody Parlamentu Europejskiego, udzielonej bezwzględną większością głosów jego członków.

Warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania w Traktatach stanowiących podstawę Unii są przedmiotem umowy między Państwami Członkowskimi a Państwem ubiegającym się o członkostwo. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

#### Artykuł 50

1. Uchyla się artykuły 2-7 i 10-19 Traktatu ustanawiającego Jedną Radę i Jedną Komisję Wspólnot Europejskich, podpisanego w Brukseli 8 kwietnia 1965 roku.
2. Uchyla się artykuł 2, artykuł 3 ustęp 2 i tytuł III Jednolitego Aktu Europejskiego, podpisanego w Luksemburgu 17 lutego 1986 roku i w Hadze 28 lutego 1986 roku.

## Artykuł 51

Niniejszy Traktat zawiera się na czas nieograniczony.

## Artykuł 52

1. Niniejszy Traktat podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.
2. Niniejszy Traktat wchodzi w życie 1 stycznia 1993 roku, pod warunkiem że zostaną złożone do depozytu wszystkie dokumenty ratyfikacyjne lub – w przeciwnym wypadku – wchodzi on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego.

## Artykuł 53

Niniejszy Traktat został sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach angielskim, duńskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, niderlandzkim, niemieckim, portugalskim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne. Zostaje on złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych Państw-Sygnatariuszy.

Na mocy Traktatu o Przystąpieniu z 1994 roku, teksty niniejszego Traktatu w językach fińskim i szwedzkim są również autentyczne.

W dowód czego niżej wymienieni pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem.

Sporządzono w Maastricht, siódmego lutego roku tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego.

Mark EYSKENS

Uffe ELLEMANN-JENSEN

Hans-Dietrich GENSCHER

Antonius SAMARAS

Francisco FERNANDEZ ORDÓÑEZ

Roland DUMAS

Gerard COLLINS

Gianni De MICHELIS

Jacques F. POOS

Hans VAN DEN BROEK

João de Deus PINHEIRO

Douglas HURD

Philippe MAYSTADT

Anders FOGH RASMUSSEN

Theodor WAIGEL

Efthymios CHRISTODOULOU

Carlos SOLCHAGA CATALÁN

Pierre BÉRÉGOVOY

Bertie AHERN

Guido CARLI

Jean-Claude JUNCKER

Willem KOK

Jorge BRAGA DE MACEDO

Francis MAUDE